

31. óra

BLZS[©]

Információs társadalom, e-Világ 2.

D

e-Világ és online kommunikáció

BLZS[©]

Hamis információ, álhír

BLZS[©]

Az álhírek olyan hamis információkat tartalmazó hírek, amelyeket úgy tesznek közzé és hirdetnek, mintha azok valódiak lennének.

HOGYAN ISMERHETJÜK FEL AZ ÁLHÍREKET?

A közösségi médiának köszönhetően mára sokkal könnyebben és gyorsabban terjednek a hamis információk. Hogyan ismerd fel az álhíreket, félrevezető szalagcímeket és hazugságokat?

BLZS[©]

HOGYAN ISMERD FEL AZ ÁLHÍREKET

MÉRLEGELD A FORRÁST

A történettől egy kattintásra vizsgálj meg az oldalt, annak küldetését és kapcsolatait.

OLVASS A SOROK KÖZÖTT

A címsorok túlozhatnak, hogy többen kattintsanak rájuk. Mi a teljes történet?

ELLENŐRIZD A SZERZŐT

Egy gyors keresés a szerzőkre.
Hitelesek? Valódiak?

MEGBÍZHATÓ A FORRÁS?

Kattints a hivatkozásokra. Állapítsd meg, hogy alátámasztják-e a történetet.

ELLENŐRIZD A DÁTUMOT

Ha újraposztolnak egy régi hírt, az nem jelenti azt, hogy jelenleg is aktuális.

EZ EGY VICC?

Ha túl szokatlan, lehet hogy szatíra. Nézz utána az oldalnak és a szerzőnek.

FÉKEZD ELŐÍTÉLETEIDET

Vedd észre, ha saját nézeteid kihatnának az ítélőképességedre.

KÉRDEZD A SZAKÉRTŐKET

Kérdezz meg egy könyvtárost vagy nézz utána egy tényellenőrző oldalon.

Magyar fordítás: Nagy Ádám

IFLA

International Federation of Library Associations and Institutions

With thanks to www.FactCheck.org

1. Kitalált hírek

Teljes mértékben kitalált tartalmak, amelyek elsődleges célja hirdetési bevételre váltani a nézettséget.

Így ismerheted fel:

- többsoros, érzelmekre, pénztárcára ható címek,
- a cikk alján – szintén az érzelmeinkre apellálva – megosztásra buzdítanak,
- a hírt közlő oldal neve/url-je gyakran egy valós újság, tévé vagy műsor nevére hasonlít, de nem .hu-s doménnévződése van, hanem például .me, .info vagy .club (megjegyzés a másik oldalról: természetesen nem minden nem .hu-s doménnév álhíres oldal),
- a forrás hiányzik, vagy a cikk épp egy másik álhíres oldalra hivatkozik,
- az egyik népszerű átverési mód során a cikkben egy videót kell elindítani, a felvétel azonban – még ha valaki át is rágja magát az elindításához szükséges kérdőíven – nem ad választ a felvetett kérdésre,
- célcsoportjai elsősorban az idősebb netezők, ezért az őket leginkább érdeklő témák dominálnak (például nyugdíj).

2. Kattintásvadász cikkek

Szenzációvadász anyagok túlhúzott, félrevezető címekkel, újrafelmelegített témákkal, népi blődségekkel, közösségi oldali posztok ellenőrizetlen feldolgozásával.

Így ismerheted fel:

- hosszú, figyelemfelkeltő cím, amelyet a cikk tartalma nem mindig támaszt alá,
- megosztásra buzdító szöveg a cikk végén,
- a forrás egy "olvasói levél" vagy egy közösségi oldali bejegyzés, minden további utánajárás nélkül,
- a közlő oldal egészét tekintve nagyon vegyes tematika, a receptektől kezdve a baleseteken át a nosztalgikus események/használati tárgyak felidézéséig.

3. Politikailag elfogult cikkek

A saját politikai nézőpontok terjesztése érdekében egyoldalúan közreadott tartalmak. Célja a befogadó értékrendjének, világképének és magatartásának befolyásolása, formálása.

Így ismerheted fel:

- A szerző csak a saját álláspontját megerősítő információkat használja fel, az annak ellentmondóakat, az eredeti mondanivalót árnyaló tényeket, kontextust elhallgatja.
- Az elfogultság már a címadásban felbukkan, a szöveget pedig szenvedélyes nyelvhasználat, illetve állandó, értékítéleten alapuló jelzők jellemzik (például “szemkilövető”, “népnyúzó”),
- A szerző a másként gondolkodókat ellenségként, saját csoportját pedig pozitívan, esetleg áldozatként mutatja be.

4. Áltudományos cikkek

Tudományosan megkérdőjelezhető nézeteket terjesztő cikkek.

Így ismerheted fel:

- szakszerűen hivatkozott kutatások helyett bizonytalan, esetenként idejét múlt forrásokra, anekdotikus történetekre támaszkodik (“nagyanyáink is így gyógyították magukat”),
- egyszerű megoldásokat kínál komplex problémákra (“a citrom mindennél jobban gyógyítja a rákot”)
- kulcsszavai a modern orvoslással való szembenállást fejezik ki: “hagyományos”, “ősi”, “természetes”, “elhallgatott”, “betiltott”, “titkos”, “alternatív”, stb.
- a cím nem támasztja alá a bombasztikus címet (további tippek az áltudományos anyagok felismeréséhez **ebben az infografikában**).

Infografika

BLZS[©]

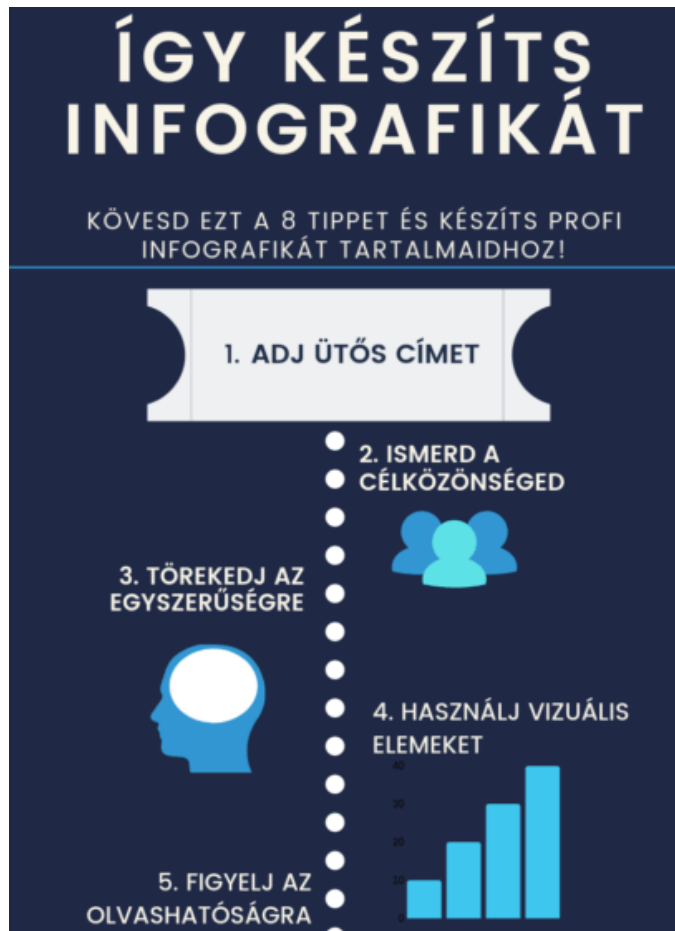
Alkalmazott grafikai terület, a rajz, fénykép és a szöveg együttes alkalmazása, mindezen területek formanyelvének felhasználásával létrejött **illusztráció**.

A jó infografika **figyelemfelkeltő, informatív, közérthető**.

ÍGY KÉSZÍTS INFOGRAFIKÁT

KÖVESD EZT A 8 TIPPET ÉS KÉSZÍTS PROFI INFOGRAFIKÁT TARTALMAIDHOZ!

1. ADJ ÜTŐS CÍMET
2. ISMERD A CÉLKÖZÖNSÉGED
3. TÖREKEDJ AZ EGYSZERŰSÉGRE
4. HASZNÁLJ VIZUÁLIS ELEMÉKET
5. FIGYELJ AZ OLVASHATÓSÁGRA

An infographic titled 'ÍGY KÉSZÍTS INFOGRAFIKÁT' (How to Create Infographics) with 8 tips. The first five tips are shown on the left side of the image. Tip 1: '1. ADJ ÜTŐS CÍMET' (Give a catchy title) with a white banner icon. Tip 2: '2. ISMERD A CÉLKÖZÖNSÉGED' (Know your target audience) with an icon of three people. Tip 3: '3. TÖREKEDJ AZ EGYSZERŰSÉGRE' (Strive for simplicity) with an icon of a head with a lightbulb. Tip 4: '4. HASZNÁLJ VIZUÁLIS ELEMÉKET' (Use visual elements) with a bar chart icon. Tip 5: '5. FIGYELJ AZ OLVASHATÓSÁGRA' (Pay attention to readability) with a large font icon. A vertical dotted line separates these from tips 6-8 on the right.

6. VÁLASSZ ESZTÉTIKUS SZÍNPALETTÁT
7. TŰNTESD FEL A LOGÓD VAGY WEBOLDALAD ELÉRHETŐSÉGÉT
8. TERJESZD PLATFORMJAIDON

The right side of the infographic showing tips 6-8. Tip 6: '6. VÁLASSZ ESZTÉTIKUS SZÍNPALETTÁT' (Choose an aesthetic color palette) with a pie chart icon. Tip 7: '7. TŰNTESD FEL A LOGÓD VAGY WEBOLDALAD ELÉRHETŐSÉGÉT' (Highlight your logo or website's accessibility) with a browser window icon showing 'bp digital'. Tip 8: '8. TERJESZD PLATFORMJAIDON' (Share on your platforms) with icons for Facebook, a share button, and Twitter.

BLZS[©]

Keresés, kulcsszó, keresőkifejezés,
pontos kifejezés, találat

BLZS[©]

Milyen a jó kulcsszó? Kapcsolódik a honlap tartalmához.

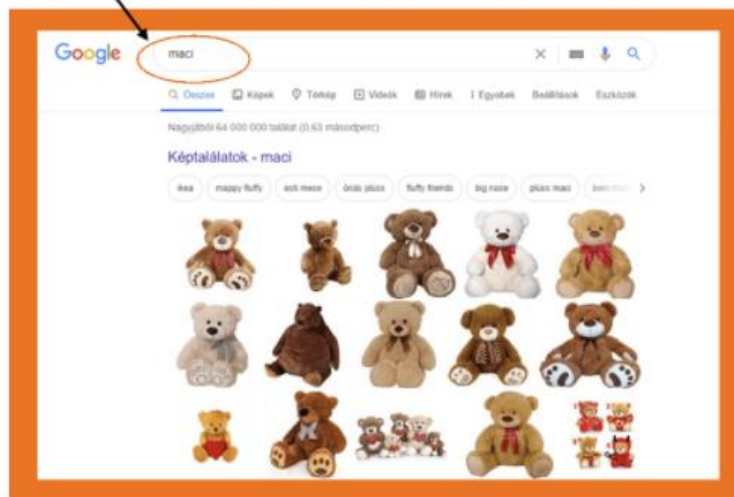
Meghatározó a keresésre. Van rá keresés.

A keresési mennyiségtől függően, rövidebb vagy
hosszabb idő alatt a TOP 10 közé viszi a honlapot.

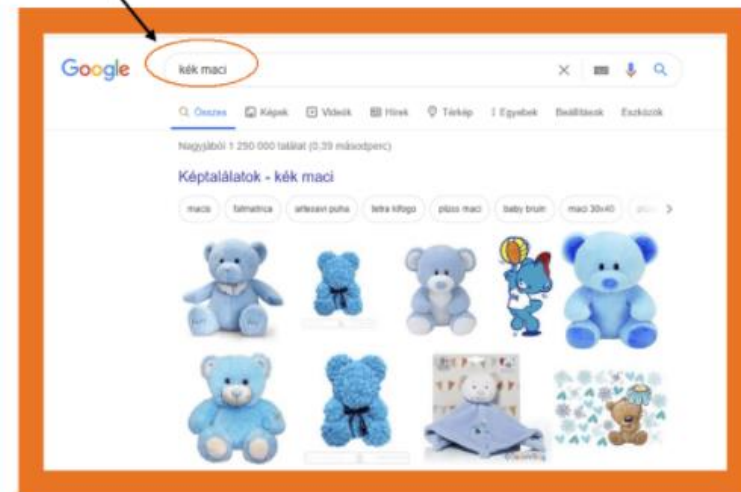
A kulcsszó vagy keresőszó, egy olyan kifejezés, amelynek segítségével az
általunk keresett tartalmat, információt megkapjuk.

Két nagyon egyszerű példa a kulcsszóra, vagy keresőszóra:

Kulcsszó: **maci**

Kulcsszó: **kék maci**

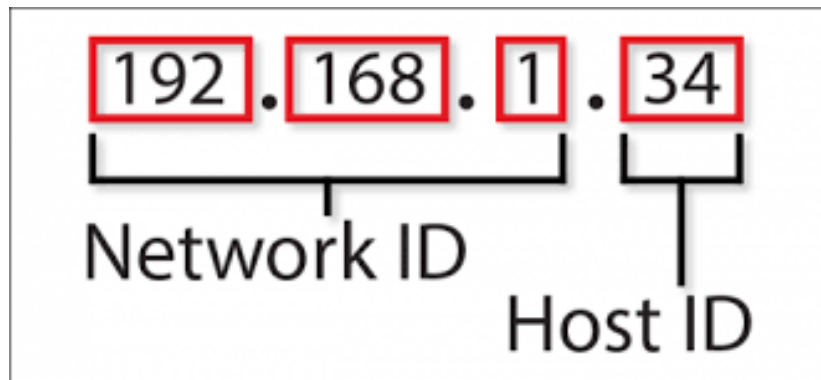
BLZS[©]

IP cím:

logikai cím (változtatható)

(Internet Protocol-cím) egy **egyedi hálózati azonosító**, amelyet az internetprotokoll segítségével kommunikáló számítógépek egymás azonosítására használnak. Minden, az internetre kapcsolt számítógépnek van IP-címe.

"**digitális ujjlenyomat**"

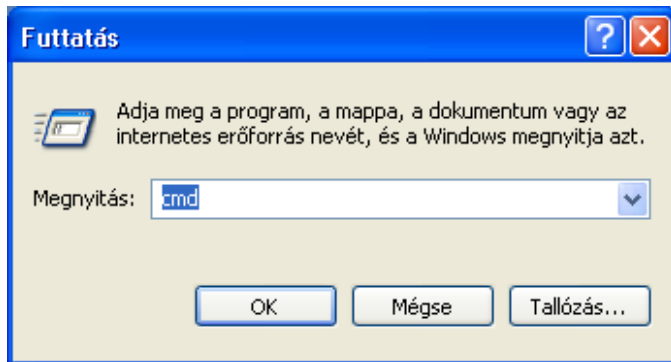
Find IP Address with one click!

MAC cím:

Fizikai cím, nem változtathó

(Media Access Control) egy hexadecimális számsorozat, amellyel még a gyártás során látják el a hálózati kártyákat.


```
C:\WINDOWS\system32\cmd.exe

C:\>ipconfig /all

Windows IP konfiguráció

Állomásnév . . . . . : 121-tanari
Elsődleges DNS-utótag . . . . . : kocsisp-mezg.sulinet.local
Csomóponttípus . . . . . : Hibrid
IP útválasztás engedélyezve . . . . . : Nem
WINS-proxy engedélyezve . . . . . : Nem
DNS-utótag keresési listája . . . . . : kocsisp-mezg.sulinet.local
                                          sulinet.local

Ethernet-adapter Helyi kapcsolat:

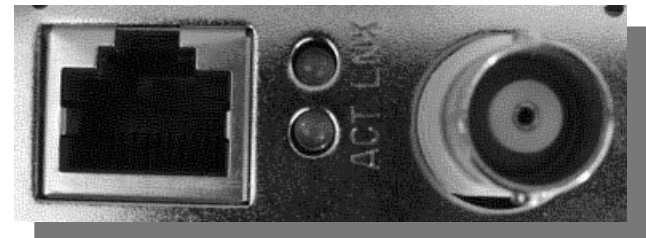
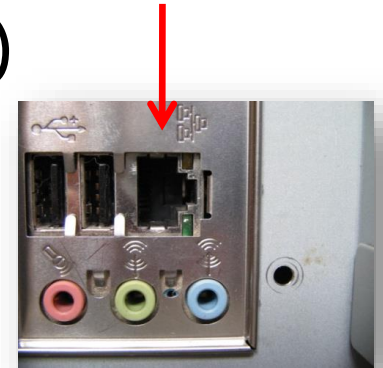
    Kapcsolatspecifikus DNS-utótag . . . . . :
    Leírás . . . . . : Realtek RTL8102E Family PCI-E Fa
st Ethernet NIC
    Fizikai cím . . . . . : 00-23-54-D0-3A-4E
    DHCP engedélyezve . . . . . : Nem
    IP-cím . . . . . : 192.168.64.120
    Alhálózati maszk . . . . . : 255.255.255.0
    Alapértelmezett átjáró . . . . . : 192.168.64.254
    DNS-kiszolgálók . . . . . : 192.168.64.3
                                          195.199.255.57

C:\>_
```

Hálózati eszközök:

BLZS[©]

- Repeater (jelismétlő)
 - hosszabb hálózatoknál kell
- Hálózati kártya (hálózati csatoló)
 - Általában integrált (alaplapba épített)
 - Lehet bővítkártya

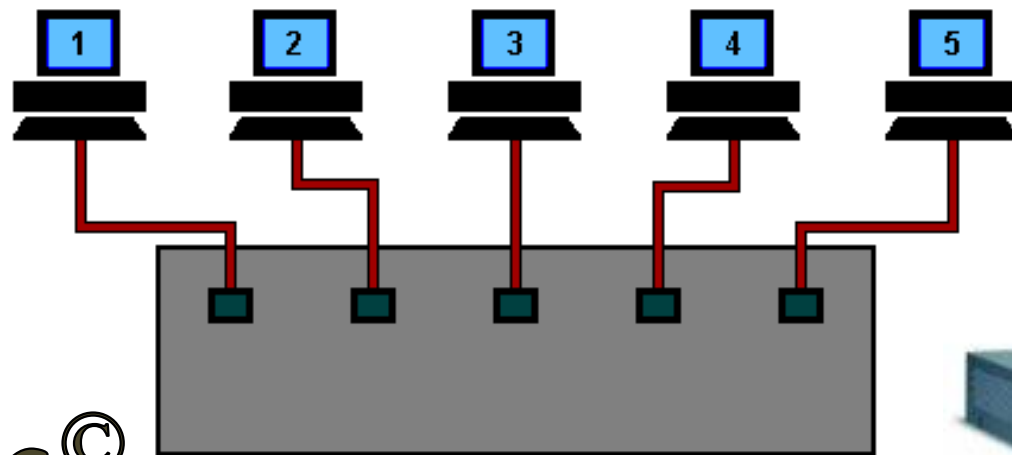

BLZS[©]

Hálózati eszközök:

BLZS[©]

- **Switch** (ejtsd: szvics) (adatátviteli kapcsoló) aktív hálózati eszköz, amely a rá csatlakoztatott eszközök között adatáramlást valósít meg.
 - 4,8,16,24 portos
 - Tudja, hogy melyik lábán ki van, csak a címzetthez továbbítja az adatot

BLZS[©]

Hálózati eszközök:

BLZS[©]

Wireless LAN, WLAN, Wi-Fi vezeték nélküli hálózatok

- AccessPoint
 - Router a vezeték nélküli hálózatokban
- Csatlakozás AP-hoz:
 - beépített adapter (integrált)
 - USB-s adapter

BLZS[©]

Hálózati eszközök:

- **Router (útválasztó)**

feladata a különböző hálózatok - például egy otthoni vagy irodai hálózat és az internet, vagy egyes országok közötti hálózatok, vagy vállalaton belüli - összekapcsolása, az azok közötti adatforgalom irányítása.

- Fejlett kapcsolóelem
- Hálózatokat köt össze
- Legtöbbször az internethez kapcsolja a gépeket/LAN-t

BLZS[©]

BLZS[©]